

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец февруари 2013 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец февруари е **311**. Сигналите в категория храни са най-много—**280**, за фуражи—**11**, а за материали в контакт с храни—**21**, (фиг.1).

Фиг.1 Анализ на данните по отношение на разпределението по групи храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 44 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 13 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразени хамбургери от Швеция; *Salmonella anatum* в обрезки от говеждо месо; шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено говеждо от Бразилия; *Salmonella enteritidis* и *Salmonella Bredeney* в замразени обрезки от говеждо месо от Полша; *Salmonella spp.* в охладени говежди обрезки от Холандия; неразрешена субстанция **фенилбутазон** в охладено конско месо от Великобритания (4); *Salmonella enteritidis* в комбиниран кебап от пуешко и телешко месо от Полша; *Salmonella Dublin* в охладено говеждо месо от Ирландия (2);

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 7 нотификации: норовирус в стриди от Франция (5); *Escherichia coli* в органични миди от Ирландия; *Escherichia coli* в охладени миди от Испания;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: **недекларирана лактоза** в пробиотици за бебета и деца от България; неразрешена съставка **1,3 диметиламин** в хранителна добавка от Словакия и САЩ; **токсични билкови екстракти** в хранителна добавка от САЩ;

Риба и рибни продукти – 3 нотификации: **бензо(а)пирен** и **полициклични ароматни въглеводороди** в пушена цаца в марина от растително масло от Естония; подозрение за **хистамин** в охладена риба тон от Испания; остатъчни количества **сулфадиазин** над пределно допустими концентрации /ПДК/ в замразена риба от Китай;

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: **шигатоксин продуцираща Escherichia coli** в сирене от непастеризирано мляко от Франция; **Listeria monocytogenes** в синьо сирене от Италия; **Salmonella spp.** в сирене от пастеризирано мляко от Франция;

Какао, кафе и чай – 3 нотификации: **следи от мляко** в шоколадови великденски яйца с пълнеж от Финландия; **охратоксин А** в кафе от Белгия и Латвия;

Плодове и зеленчуци – 2 нотификации: **афлатоксин (В1)** в изсушени кайсии от Турция; **пластмасови частици** в замразени нарязани на кубчета червени чушки от Полша;

Главноноги и продукти от тях – 2 нотификации за **кадмий** в замразени калмари от Испания (2);

Готови ястия и закуски – 1 нотификация за **ниска киселинност** в готови ястия от Франция (tapenade и tian) и в олио от авокадо;

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация за **Salmonella Hadar** в замразено пуешко месо от Турция;

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация за **недекларирани фъстъци** в микс от ядки от Словения;

Билки и подправки - 1 нотификация за **Salmonella spp.** в изсушен зелен пипер от Индия;

Зърнени продукти и тестени изделия – 1 нотификация за **неразрешен глютен** в соеви продукти от Естония;

Фуражни суровини - 1 нотификация за **афлатоксин (В1)** в царевица от Гърция;

Мазнини и масла – 1 нотификация за **неразрешен оцветител Судан 4** в палмово масло от Гана;

Нотификации за недопуснат внос – 157, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 59 нотификации: **охратоксин А** в стафида от Иран; **процимидон** и **хлорфенапир** в пресни чушки от Йордания; **афлатоксин (В1)** в сушени смокини от Турция (2); **пиридабен** в броколи от Китай; **тиаклорид**, **динотефуран**, **диметоат (3)** и **фентоат** в портокали от Египет; **ацетапримид (9)**, **монокротофос (6)**, **ацефат (5)**, **триазофос (4)**, **профенофос (3)**, **диметоат (3)**, **диафентиурон (3)**, **ометоат (3)**, **пропаргид (2)**, **флазасулфурон (2)**, **абамектин (2)**, **диетион**, **тиаметоксам**, **метамидофос**, **флусилазол**, **емамектин**, **хлорпирифос – етил**, и **тиаметоксам** в бамя от Индия; **Salmonella spp.** в листа от пипер от Бангладеш (2); **флузилазол** в чушки от Египет; **хлорпирифос – етил** в зелен фасул от Кения; **метомил (2)**, **тиофанат – метил**, **пропаргид**, **карбенданзим** и **динотефоран** в ягоди от Египет; **клофентезин** и **процимидон** в чушки от Турция; **фенамидон**, **профенофос**, **пропиконазол**, **оксламил** и **дифеноконазол** в чушки от Доминикана; **ендосулфан** в боб от Доминикана; **диметоат** в охладен грах от Кения; **диафентиурон** в охладени броколи от Китай; **карбендазим** и **дихлорфос** в мента от Виетнам; **охратоксин А** в стафида от Узбекистан (3); **фенпропатрин**, **карбендазим**, **хексаконазол** и **трициклазол** в чушки от Виетнам; **форметанат** в чушки от Турция; **профенофос** в лук от Египет;

Материали в контакт с храни – 18 нотификации: миграция на **манган** от тава от Китай; **високо ниво на обща миграция** от тигани от Тайланд; миграция на първични **ароматни амини** от черни пластмасови стружки от Китай; миграция на **хром** и **манган** от ножове за торти от Китай; миграция на **хром** от неръждаеми ножове (2) и кухненски ножици от Китай; миграция на **хром, никел и манган** в неръждаема стоманена цедка от Китай; миграция на **хром** от неръждаеми прибори за хранене от Китай (2); миграция на **хром, никел и манган** от неръждаеми стоманени оливарници от Китай; миграция на **хром, никел и манган** от електрически тиган от Китай; миграция на **хром** и **повишени нива на общата миграция** от стоманен неръждаем кухненски плот от Китай; миграция на **хром** и **манган** от барбекю от Китай (2); **нередовни здравни сертификати** за пластмасови прибори от Китай; миграция на **хром** и **повишени нива на обща миграция** от електрически тостери от Китай; миграция на **хром, никел и манган** от неръждаеми ножове от Китай;

Ядки, продукти от ядки и семена – 15 нотификации: **афлатоксин (B1)** в шам фъстък (3) и лешници от Турция (3); **афлатоксин (B1)** във фъстъци от Китай (5), Аржентина и ЮАР; **афлатоксин (B1)** във фъстъци от Египет;

Риба и рибни продукти – 13 нотификации: **влошен температурен контрол** на замразени филета нилски костур от Уганда (2); **влошен температурен контрол** на замразен риба тон от Папуа – Нова Гвинея (3); **Anisakis** в охладена мерлуза от Албания; **непълн и неточен здравен сертификат** на риба от Мароко; **влошен температурен контрол** на замразена готова за консумация риба тон от Филипините; **неточен здравен сертификат** на замразени сепия и калмари от Мароко; **влошен температурен контрол** на замразен риба тон от Гана (2); **влошен температурен контрол** на замразена мерлуза от Намибия; **влошени органолептични характеристики** на замразени обезкостени филета от треска от Китай;

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 10 нотификации: **Escherichia coli** в охладени миди от Турция;

Билки и подправки- 9 нотификации: **Salmonella spp.** в бахар от Мексико; **ацетамиприд** и **фипронил** в пресен босилек от Тайланд; **хлорпирифос-етил** и **ендосулфан** в прясна мента от Мароко; **профенофос** в къри от Индия; **афлатоксин (B1)** в червени чушки от Индия; **метамидофос, монокротофос, ацефат, профенофос, карбендазим, хексоконазол диетион** и неразрешена субстанция **дифентиурон** в къри от Индия; **флубендамид** в мента от Мароко; **хлорпирифос, етион, триазофос, ацетапримид, пропаргит** и **ифлоникамид** в сухи листа от къри от Индия;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 7 нотификации: **сибутрамин** в хранителна добавка от Китай; **L – карнитин фумарат** в хранителна добавка от САЩ (2); **силденафил** и **тадафил** в хранителна добавка от Китай; **силденафил** в билкова хранителна добавка от САЩ (2); **калций, каприлат магнезий, цинк каприлат** и **калий каприлат** в каприлова киселина от САЩ;

Други хранителни продукти, смесени – 6 нотификации за неразрешен генетично модифициран **ориз** в ориенталски микс, оризови крекери, спагети и равиоли от Китай;

Птиче месо и продукти – 5 нотификации за **Salmonella spp. (2), Salmonella Heidelberg** и **Salmonella Minnesota** (2), в замразено пилешко от Бразилия;

Фуражни суровини – 4 нотификации: **Salmonella spp.** в рибно брашно от Мароко; **Salmonella cubana, Salmonella group E4, Salmonella Mbandaka** и **Salmonella Montevideo** в соево брашно от Аржентина; **афлатоксин (B1)** във фъстъци от Индия и Бразилия;

Какао, кафе и чай – 3 нотификации: **фипронил** в зелен чай от Хонг Конг; **ацетамиприд** в зелен чай от Китай; **антрахинон** и **диафентиурон** в чай от Хонг Конг;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: **влошени органолептични характеристики** на осолено овче месо от Пакистан; **шигатоксин**

произвеждаща *Escherichia coli* в охладено говеждо месо от Аржентина; **влошен температурен контрол** на охладено месо от Чили;

Зърнени продукти и тестени изделия – 2 нотификации: високо съдържание на **алуминий** в сладка картофена юфка от Китай; **афлатоксин (В1)** в ориз басмати от Пакистан;

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: **влошен температурен контрол** на замразени аржентински розови скариди и замразени скариди от Аржентина;

Нотификации за насочване на вниманието – 51 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 14 нотификации: **метамидофос, ацефат и профенофос** и **тертаметрин** в зелени люти чушки от Шри Ланка; **фолпет** в марули от Франция; **ометоат** и неразрешено вещество **динотефуран** в зелен боб от Йордания; **охратосин А** в сушени смокини от Турция; *Salmonella spp.* в замразен ананас от Виетнам; **карбофуран, металаксил** и **ометоат** в боб от Лаос; **карбофуран** в листа от целина от Малайзия; *Salmonella Brunei* в целина от Виетнам; *Salmonella spp.* в листа от паново дърво от Бангладеш (2) и Индия (2); *Salmonella spp.* в пресен лук от Тайланд; вирус на хепатит **А** във фурми от Алжир; **карбофуран, дитиокарбамати, профенофос, карбендазим, металаксил** и **ацетапримид** в китайско зеле от Малайзия; **карбенданзим** в личи (rambutan) от Виетнам; **охратоксин А** в сушени кайсии от Турция (2); **етефон** в ананас от Камерун; **делтаметрин, диметоморф, толфенпирад** и **флубендиамид** в китайско зеле от Малайзия;

Риба и рибни продукти – 11 нотификации: **хистамин** в риба тон от Испания (4); *Listeria monocytogenes* в охладена пушена съомга от Полша; **живак** в замразена риба меч от Испания; **живак** в замразена акула от Испания; **хистамин** в сардини от Тайланд; обработена с **въглероден оксид** на вакуумирана жълта риба тон от Испания; **хистамин** в замразена риба тон от Виетнам; **хистамин** в риба тон от Тайланд;

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 9 нотификации: **норовирус** в охладени стриди от Франция (2); *Escherichia coli* в миди от Испания (2) и Дания; **олово** в миди от Гърция; **норовирус** в охладени миди от Тунис (2) и Турция;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: *Salmonella spp.* в охладено обезкостено месо от Испания; *Salmonella typhimurium* в мляно месо от Швеция; **семикарбазид** в овчи черва от Индия; **шигатоксин** произвеждаща *Escherichia coli* в охладено говеждо от САЩ;

Безалкохолни напитки – 3 нотификация за **високо съдържание на Е 210 – бензоена киселина** в безалкохолни напитки от Канада, САЩ и Тайланд;

Билки и подправки - 2 нотификации: *Escherichia coli* в свежи листа от босилек от Виетнам; неразрешен оцветител **Orange II** в лютив червен пипер от Гана;

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на **олово** от ръба на стъклени чаши от Русия; миграция на **олово** от канички за оцет от Сърбия;

Готови ястия и закуски – 1 нотификация за **фалшиво етикетирание** на гулаш с говеждо месо от Германия;

Птиче месо и продукти – 1 нотификация за *Salmonella Heidelberg* в замразено пилешко месо от Бразилия;

Фуражни суровини – 1 нотификация: *Salmonella Livingstone* в месно брашно от Словения;

Какао, кафе и чай – 1 нотификация: диметоат в зелен чай от Китай;

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация за **афлатоксин (В1)** в бадеми на прах от Гана;

Други хранителни продукти, смесени – 1 нотификация за **облъчване** в **неразрешен обект** на ориз от Китай;

Нотификации за проследяване – 59 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 20 нотификации: бензалкониев хлорид и дидецилдиметиламониев хлорид в сироп съдържащ бета глюкоза от Чехия; **неразрешено пускане** на пазара на хранителна добавка от Швеция (7); неразрешено вещество **синефрин** в хранителна добавка от Швеция (6); **дидецилдиметиламониев хлорид** в екстракт от семена от грейпфрут от Полша; неразрешено вещество **йохимбин** в хранителна добавка от Швеция (6);

Готови ястия и закуски – 14 нотификации: **фалшификация** (открито ДНК на конско) на замразена лазаня болонезе от Италия (2), Франция (2), Унгария и Люксембург; **фалшификация** (ДНК на конско месо) на тортелини с говеждо месо от Германия и Лихтенщайн; **фалшификация** (ДНК на конско месо) на паста болонезе (спагети, канелони, макарони, равиоли и подобни) от Германия, Италия (2) и Франция; **фалшификация** (открито ДНК на конско) на готово чили за ядене от Белгия; **фалшификация** (открито ДНК на конско) на сос за паста болонезе от Австрия; високо съдържание на **акриламид** в картофен чипс от Италия;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 7 нотификации: **фалшификация** (открито ДНК на конско) на замразени говежди продукти от Полша (2); **фалшификация** (открито ДНК на конско) на кюфтета от Швеция; **фалшификация** (открито ДНК на конско) на хамбургери с говеждо месо от Ирландия и Полша; **забранено** пускане на пазара поради влошено качество на агнешко месо от Великобритания; **фалшификация** (ДНК на конско месо) на говеждо месо от Латвия;

Риба и рибни продукти – 4 нотификации: **чуждо тяло** (метална тел) в замразени рибни филета от Холандия; *Anisakis* в охладена скумрия от Испания и Франция; *Listeria monocytogenes* в охладена съомга от Дания; **Фуражни суровини – 3 нотификации:** *Salmonella Mbandaka* в соево брашно от Италия; *Salmonella Mbandaka* в брашно от рапица от Германия; *Salmonella Agona* в месно брашно от Холандия;

Сладкарски изделия – 3 нотификации: мек карамел от Полша **заразен с плесени**; неразрешени оцветители **E 102 – тартразин, E 122 – азурбин, E 124 – Ронсеау 4R и E 129 – Allura Red AC** в бонбони от Румъния; шоколад от Франция **заразен с плесени**;

Супи, сосове и подправки – 2 нотификации: **риск за счупване** на стъклени бутилки пълни със сос от Тайланд (причина за риска е повишено налягане в бутилките в следствие на образуване на газ в тях); подозрение за **измама** на здравен сертификат за кубчета пилешки бульон от Египет;

Храна за домашни любимци – 1 нотификация за *Salmonella Senftenberg* в замразени кучешки закуски от Канада;

Материали в контакт с храни – 1 нотификация за високо съдържание на **органични летливи вещества** в плесенявали силиконови форми за сладкиши от Китай;

Хранителни добавки и ароматизанти – 1 нотификация за високо съдържание на **алуминий** в хранителен стабилизатор от Германия;

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация за **неразрешена** генно модифицирана царевица от Египет;

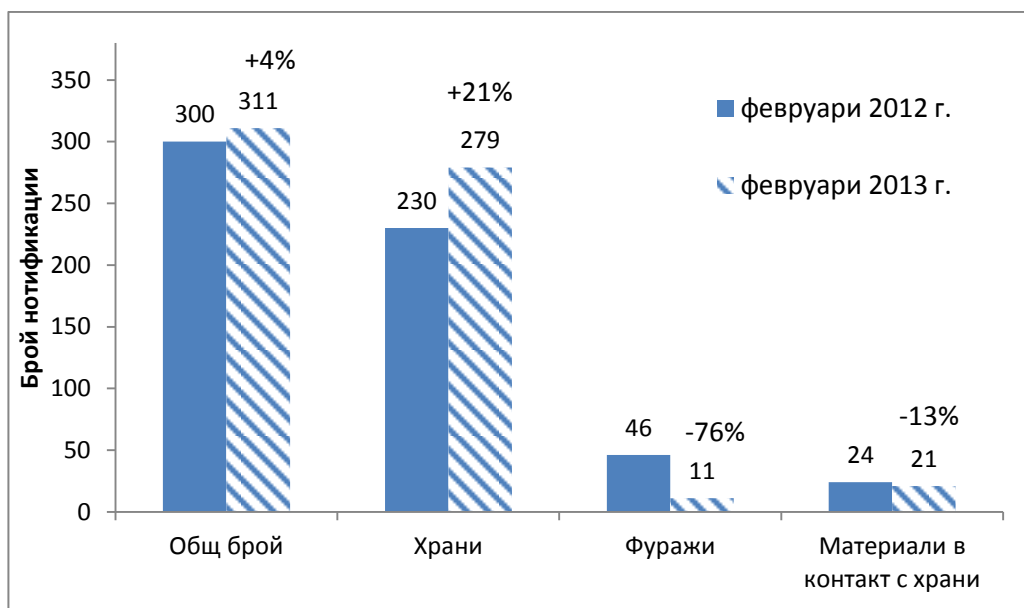
Комбинирани фуражи – 1 нотификация за *Saccharomyces boulardii*, *Lactobacillus acidophilus*, *Bifidobacterium bifidum*, *Lactobacillus casei* в допълващи фуражи от Белгия;

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация за **неразрешено облъчване** на раци от Китай;

Анализ на тенденциите:

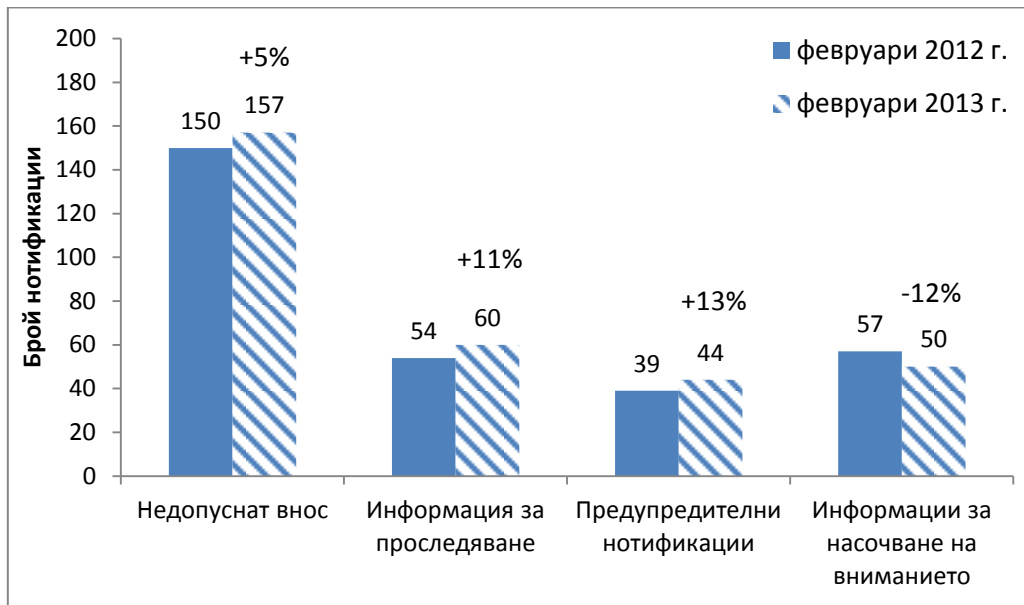
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2012 г. – общо и по групи за м. февруари 2012 г. и м. февруари 2013 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Разликата в общия брой нотификации за двата разглеждани периода не е съществена, увеличението през февруари 2013 г. е само с 4%. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. Има съществено намаляване броят на нотификациите в групите на фуражите (-76%) и материалите в контакт с храни (-13%). Повишен е броят на нотификациите в групата на храните с 21%.

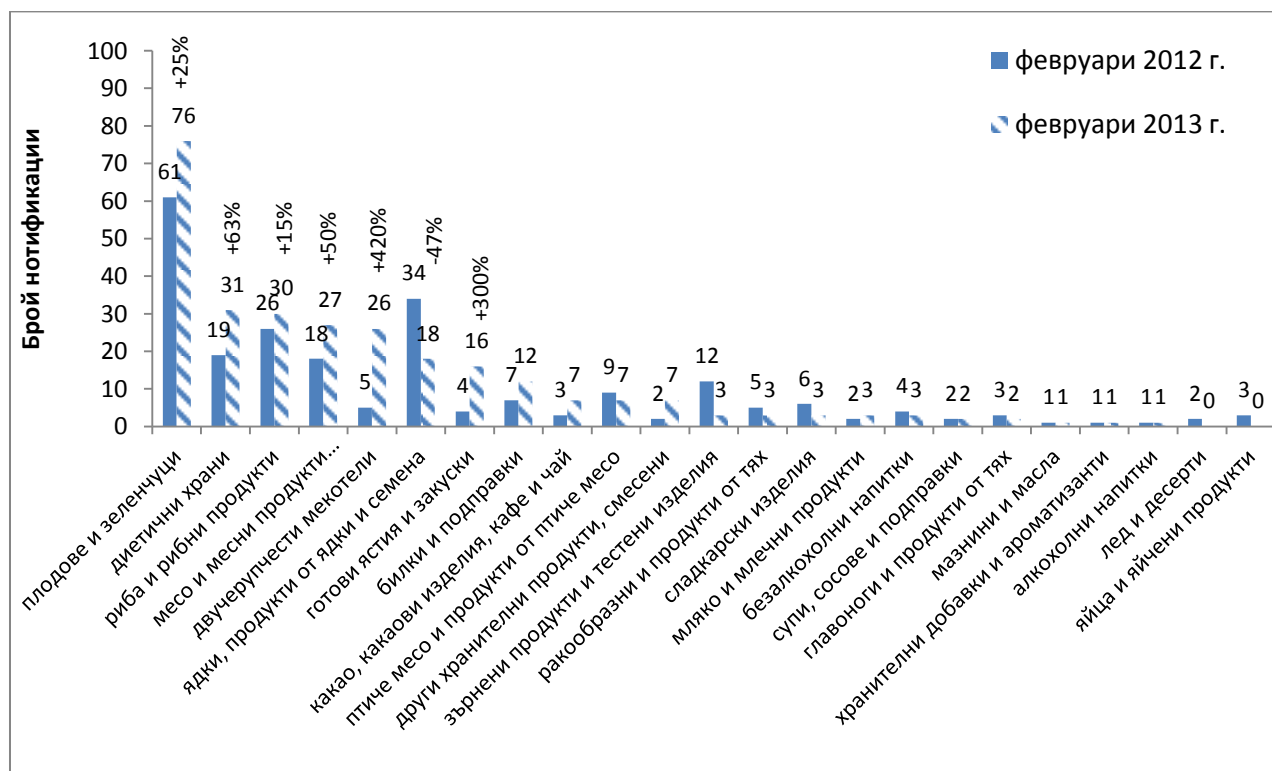
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. февруари 2012 и м. февруари 2013 г.

На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос. Разликите в броя нотификации по видове в двата разглеждани периода не са съществени и са около 10% (виж фиг. 3).

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. Съществено увеличение на броя нотификации спрямо месец февруари 2012 г. се наблюдава в категориите плодове и зеленчуци, диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни, риба и рибни продукти, месо и месни продукти, двучерупчести мекотели, готови ястия и закуски и др. Съществено намаление на броя нотификации се наблюдава в категорията ядки, продукти от ядки и семена – с 47%. Прави впечатление същественото увеличение на броя нотификации в групите двучерупчести мекотели – повече от 5 пъти и готови ястия и закуски – 4 пъти.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците февруари 2012 г. и февруари 2013 г. може да се направи извод, че съществува тенденция за общо увеличение на броя нотификации по някои основни групи храни – плодове и зеленчуци, диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни, риба и рибни продукти, месо и месни продукти, двучерупчести мекотели, готови ястия и закуски.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи.

РЕГЛАМЕНТ(ЕО) № 178/2002 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 16/2011 НА КОМИСИЯТА от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи. Условието и мерките за прилагането ѝ са описани в Регламент (ЕС) № 16/2011.

3. Видове нотификации.

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратка с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, здравето на животните или околната среда.

3.3. Информативни нотификации – които са: за проследяване или за насочване на вниманието. Нотификациите за проследяване не изискват бърза реакция. Нотификациите за насочване на вниманието предоставят интересна за контролните органи информация.

Изготвили:

1. Светослав Стоев – главен експерт ЦОР
2. Добриня Николова – главен експерт ЦОР
3. Светослав Кръстев – младши специалист ЦОР